

Studij	jednopredmetni preddiplomski sveučilišni studij povijesti umjetnosti		
Naziv kolegija	ZADARSKO KLESARSTVO OD 4. DO KRAJA 11. STOLJEĆA		
Status kolegija	izborni		
Godina	Pd/Ds 1,2,3	Semestar	svi
ECTS	3		
Nastavnici i/ili suradnici	prof. dr. sc. Nikola Jakšić/Meri Zornija, d.p.u.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita iz ovoga kolegija studenti će biti sposobni razumjeti genezu i razvoj ranokršćanske i predromaničke skulpture na području zadarske biskupije, njezin kontinuitet ali i osnovne stilske razlike. Također će naučiti razlikovati produkte klesarskih radionica prisutnih u zadarskom zaleđu na području hrvatske kneževine. Navedeno znanje pomoći će im u razumijevanju skulpture na širem području Dalmacije i istočnojadranske obale.</p>		
Preduvjeti za upis	Nema posebnih preduvjeta.		
Sadržaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvodno predavanje: povijesni kontekst kasne antike u Zadru; organizacija zadarske crkve. Razvoj istraživanja ranokršćanske skulpture na zadarskom području. 2. Ranokršćanska skulptura zadarskog episkopalnog kompleksa. 3. Ostale gradske crkve – arhitektonska skulptura i liturgijske instalacije. Primjeri sarkofaga na zadarskom području. 4. Skulptura ranokršćanskih lokaliteta u zadarskom zaleđu: Pridraga, Podvršje, Galovac, Nin. Ostali pojedinačni primjeri. 5. Skulptura tzv. „prijelaznog razdoblja“. Primjeri langobardskog utjecaja na ranu predromaničku plastiku zadarske katedrale. 6. Skulptura u doba biskupa Donata. Ostali spomenici u gradu iz 9. stoljeća. 7. Fenomen antropomorfne skulpture 9. st. na zadarskom prostoru. 8. Predromanička skulptura zadarskog zaleđa na prostoru hrvatske kneževine - Nin. Problem Višeslavovove krstionice. 9. Predromanička skulptura zadarskog zaleđa - podjela po radionicama: Majstor koljanskog pluteja, Trpimirova klesarska radionica. 10. Predromanička skulptura zadarskog zaleđa - podjela po radionicama: Branimirova Dvorska i Benediktinska klesarska radionica. 11. Predromanička skulptura na zadarskim otocima. 12. Stilske promjene u 11. stoljeću: Zadarsko-splitska radionica, njen postupni razvoj prema romanici na zadarskim spomenicima 11. stoljeća. 13. 11. stoljeće: Zadarsko-kninska radionica. Protoromanička skulptura na ruralnom zadarskom području – reljefi iz Kule Atlagića. 		

Ispitna literatura	<p>N. Jakšić – E. Hilje, <i>Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo I</i>, Zadar, 2008. (poglavlje: Skulptura u Zadarskoj nadbiskupiji od IV. do XII. stoljeća, te dio kataloga do 12. stoljeća), str. 5-38, 75-152.</p> <p>P. Vežić, <i>Zadar na pragu kršćanstva</i>, Zadar, 2005.</p> <p>P. Vežić – M. Lončar, <i>HOC TIGMEN – Ciboriji ranoga srednjeg vijeka na tlu Istre i Dalmacije</i>, Zadar, 2009. (ciboriji sa zadarskog područja)</p> <p><i>Hrvati i Karolinzi – I. Rasprave i vrela</i> (poglavlja N. Jakšića i V. Delonge), <i>II. Katalog</i> (skulptura sa zadarskog područja), Split, 2000.</p> <p>I. Petricioli, <i>Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji</i>, Zagreb, 1960.</p>
Dopunska literatura	<p><u>Ranokršćansko razdoblje:</u></p> <p>B. Migotti, Dekorativna ranokršćanska plastika jaderskog i salonitanskog područja. Temeljne osobine i međusobne razlike, <i>Diadora</i>, sv. 13, 1991.</p> <p>P. Vežić, Klesarska radionica u kasnoantičkom Zadru, <i>Biogradski zbornik</i>, Zadar, 1990.</p> <p>P. Vežić, Ulomak starokršćanskog pluteja iz Posedarja nedaleko Zadra, <i>Diadora</i>, sv. 14, Zadar, 1992.</p> <p>P. Vežić, Ranokršćanski reljefi i arhitektonska plastika u Zadru i na zadarskome području, <i>Diadora</i>, sv. 22, Zadar, 2007.</p> <p>P. Vežić, Vinova loza na ranokršćanskim i ranosrednjovjekovnim reljefima u Zadru i na zadarskome području, <i>Histria antiqua</i>, sv. 15, Pula, 2007.</p> <p>A. Uglešić, <i>Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju</i>, Zadar, 2004.</p> <p><u>Predromaničko razdoblje:</u></p> <p>V. Delonga, <i>La tinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj</i>, Split, 1996. (lokaliteti sa zadarskog područja)</p> <p>J. Belošević, Neobjavljeni ranosrednjovjekovni kameni spomenici s pleternim ukrasom iz Zadra, <i>Diadora</i> 4, 1968.</p> <p>I. Petricioli, Fragmenti skulpture od VI. do VIII. stoljeća iz Zadra, <i>Diadora</i>, sv. 1, Zadar, 1959.</p> <p>I. Petricioli, Sculpture in Zadar between the late roman and pre-romanesque periods, <i>Hortus atrium medievalium</i>, 1, 1995.</p> <p>I. Petricioli, Predromanički ambon zadarske katedrale i srodna skulptura, <i>Starohrvatska spomenička baština - Rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža</i>, Zagreb, 1996.</p> <p>N. Jakšić, Dalmatinski primjeri reljefa u stilu liutprandovske "renesanse", <i>Renesansa i renesanse u umjetnosti Hrvatske (Zbornik Dana Cvita Fiskovića II)</i>, Zagreb, 2008., str. 395-405.</p> <p>P. Vežić, Ninska crkva u ranom srednjem vijeku – problem kontinuiteta i rezultati arheoloških istraživanja, <i>Starohrvatska spomenička baština – Rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža</i>, Zagreb, 1996.</p> <p>N. Jakšić, Preživjele ranokršćanske crkve u srednjovjekovnoj ninskoj biskupiji, <i>Diadora</i>, sv. 15, Zadar, 1993., str. 127-144.</p> <p>N. Jakšić, Il ruolo delle antiche chiese rurali nella formazione del ducato croato medievale, <i>Hortus Artium Medievalium</i>, sv. 14, Zagreb–</p>

	<p>Motovun, 2008., str. 103-112.</p> <p>I. Petricioli, Krstionica s imenom "<i>Vuissasclaw duci</i>" i problem ninskog baptisterija, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, III/14, 1984.</p> <p>N. Jakšić, On the Origin of the Baptismal Font with the Name of Prince Višeslav, <i>Hortus Artium Medievalium</i>, sv. 8, Zagreb-Motovun, 2002., str. 241-245.</p> <p>I. Josipović, »Majstor koljanskog pluteja« u stilskom razvrstavanju predromaničke skulpture iz Galovca kod Zadra, <i>Radovi Instituta za povijest umjetnosti</i>, br. 34, Zagreb, 2010., str. 7-18.</p> <p>N. Jakšić, Klesarska radionica iz vremena kneza Branimira, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, III/22, Split, 1995., str. 141-150.</p> <p>N. Jakšić, Croatian Art in the Second Half of the Ninth Century, <i>Hortus Artium Medievalium</i>, 3, Zagreb-Motovun, 1997., 41-54.</p> <p>N. Jakšić, Tri umjetnička i epigrafska spomenika iz Sukošana, <i>Diadora</i>, sv. 10, Zadar, 1988., str. 197-204.</p> <p>J. Belamarić, Pojava hrvatske romaničke skulpture, <i>Starohrvatska spomenička baština – Rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža</i>, Zagreb, 1996.</p> <p>N. Jakšić, La scultura dell'undicesimo secolo nell'Alto Adriatico, <i>Letteratura, arte e cultura italiana tra le due sponde dell' Adriatico</i> (uredila: LUCIANA BORSETTO), Padova, 2006., str. 17-39.</p> <p>N. Jakšić, <i>Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti</i>, Zagreb, 2006. (zadarski spomenici: kataloške jedinice 2, 3, 4, 12 i 13)</p>
Oblici provođenja nastave	nastava se izvodi jednom tjedno kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave
Način provjere znanja i polaganja ispita	usmeni ispit
Jezik poduke	hrvatski
Način praćenja kvalitete	Izrada samostalnog seminarskog rada u usmenom obliku.

IZVEDBENI PROGRAM (NASTAVNI SADRŽAJI PO TERMINIMA)		
PREDAVANJA	TERMIN	četvrtkom od 16 do 17 sati
	Prostorija	113
	Konzultacije	četvrtkom prije nastave u 16 ili poslije nastave u 18 sati.
SEMINAR	TERMIN	četvrtkom od 17 do 18 sati.
	Prostorija	113
	Konzultacije	četvrtkom prije nastave u 16 ili poslije nastave u 18 sati.

Seminar		
TERMIN	SATI	SADRŽAJ
1.	1	Podjela seminarskih tema i upute za izradu seminara
2.	1	- Ranokršćanska arhitektonska skulptura u Zadru i njegovom zaleđu
3.	1	- Ranokršćanski sarkofazi na zadarskom području
4.	1	- Oltarne menze na zadarskom području – tipologija i primjeri
5.	1	- Utjecaji liutprandovske renesanse u Zadru
6.	1	- Predromanička skulptura zadarske katedrale
7.	1	- Drvene grede iz Sv. Donata
8.	1	- Ranokršćanska i predromanička skulptura zadarskih otoka
9.	1	- Skulptura s ljudskim likom u ranoj zadarskoj predromanici
10.	1	- Ranosrednjovjekovni lokaliteti s ranokršćanskim kontinuitetom u zadarskom zaleđu
11.	1	- Predromanička skulptura Sv. Bartula u Galovcu
12.	1	- Predromanička klesarska radionica u Ninu
13.	1	- Ranosrednjovjekovni ciboriji u Zadru
14.	1	- Crkva sv. Petra u Kuli Atlagića i njezina skulptura
15.	1	Terenska nastava: posjet Arheološkom muzeju u Zadru

UVJETI POHAĐANJA NASTAVE, POLAGANJA ISPITA I TERMINI ISPITA
60% odslušanih predavanja, 75% odslušanih seminara, samostalan seminarski rad i sudjelovanje u terenskoj nastavi.